

Moskau OME

Brüssel

Helsinki

Doha

Helsinki

Rimini

Amsterdam

Frankfurt

Suhdannekuva	2
Helsingin seudun toimialarakenne	3
Toimialojen vertailu	4
Teollisuus	5
Rakentaminen	6
Kauppa	7
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	8
Rahoitustoiminta	9
Palvelut liike-elämälle	10
Informaatio ja viestintä	11
Kuljetus ja varastointi	12
Palvelut kotitalouksille	13
Yritysten suhdannenäkymät Uudellamaalla	14
Vaihtuva teema:	15
Palveluvienti Suomesta ja Helsingin seudulta	

Helsingin seudun toimialakatsaus

2 | 16

28.6.2016

Helsingin seudun tuotannon kasvu jatkui kuluvan vuoden alussa. Myös työllisten ja työpaikkojen määrä lisääntyi. Tämän katsauksen uusimmat tiedot ovat vuoden 2016 ensimmäiseltä neljännekseltä.

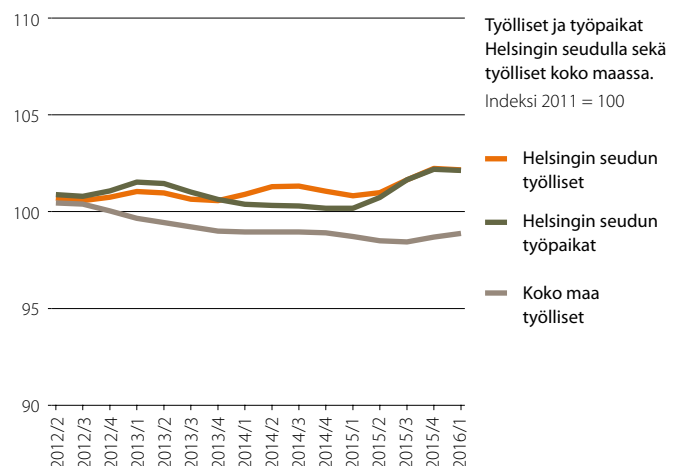
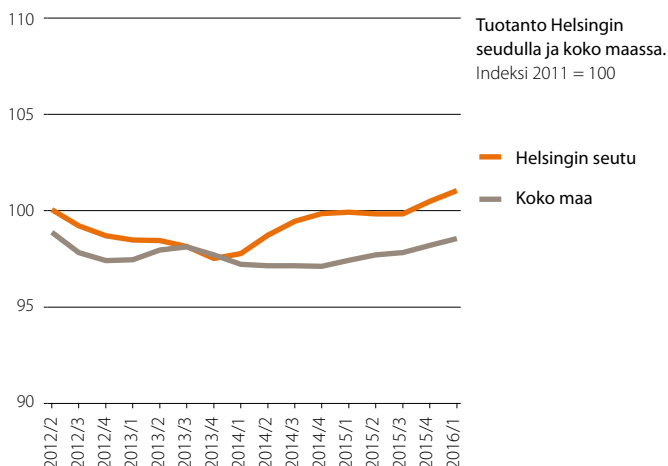
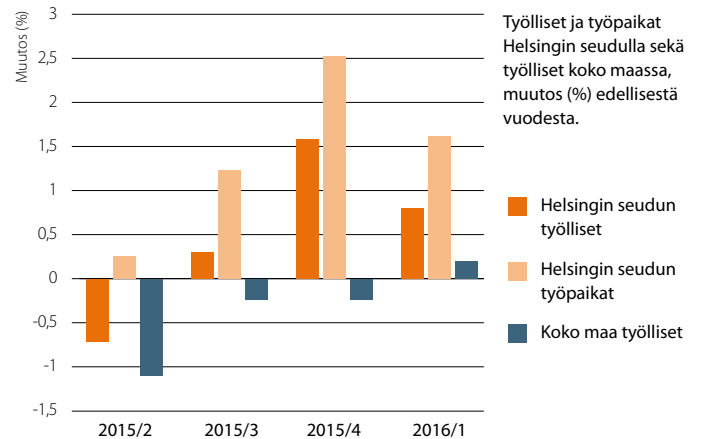
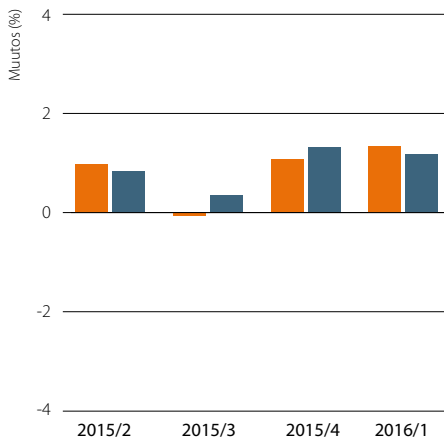
Helsingin seudun tuotannon trendi kääntyi kasvuun viime vuoden lopussa ja kuluvan vuoden alussa trendin kasvu jatkui. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan nähden tuotanto oli seudulla arvion mukaan reilun prosentin korkeammalla tasolla. Tuotanto kasvoi vuoden alussa myös valtakunnallisesti. Viimeksi kuluneen vuoden aikana tuotanto oli Helsingin seudulla keskimäärin samalla tasolla kuin vuonna

2011. Koko maassa tuotanto oli 2 % vertailuvuotta alemmalla tasolla.

Tuotannon suhdannekehitys oli positiivista niin Helsingin seudulla kuin koko maassa kuluvan vuoden alussa. Helsingin seudun keskeisistä toimialoista kehitys oli vahvaa erityisesti palveluilla: liiketoiminta kasvoi liike-elämän palveluissa, rahoituksessa, majoitus- ja ravitsemisalalla sekä kotitalouden palveluissa. Jalostusaloista kasvua oli rakentamisessa. Informaatio- ja viestintäalan kasvu on kuitenkin pysähtynyt, ja kaupan sekä teollisuuden kehitys jatkui heikkona. Alueen yritysten suhdanneodotukset paranivat keväällä hieman.

Helsingin seudun työllisten ja työpaikkojen määrän trendikehitys oli vahvaa viime vuoden loppupuolella, mutta tasaantui kuluvan vuo-

den alussa. Vuoden takaiseen verrattuna seudun työpaikkojen määrä kasvoi vuoden alussa vajaan prosentin ja työllisten määrää vajaat 2 %. Koko maassa työllisten määrän trendi pysyi kahden viimeksi kuluneen neljänneksen ajan lähes ennallaan. Vuoden takaiseen verrattuna koko maan työllisten määrän lasku tasaantui viime vuoden loppupuolella ja työllisten määrä pysyi samalla tasolla myös kuluvan vuoden alussa. Viimeksi kuluneen vuoden aikana sekä Helsingin seudun työllisten että työpaikkojen määrä oli vajaat 2 % korkeammalla tasolla kuin vuonna 2011. Koko maassa työllisyys oli reilun prosentin alle vertailuvuoden tason.

HELSINGIN SEUDUN TOIMIALARAKENNE

Helsingin seutu on maan suurin ja kansainvälinen yritystoiminnan keskittymä. Seudun yritystoiminta on erikoistunut informaatioaloihin, tukkukauppaan ja logistiikkaan sekä liike-elämän ja rahoituksen palveluihin.

Helsingin seudulla, jonka maapinta-ala on 1,2 % koko maasta, asuu 26 % Suomen väestöstä, sijaitsee 31 % maan työpaikoista ja tuotetaan 36 % maan bruttokansantuotteesta.

Helsingin seutu

Helsingin seudun väkiluku oli ennakkotiedon mukaan 1 438 750 viime vuodenvaihteessa. Työ-

voimatutkimuksen mukaan seudulla oli viimeksi kuluneen vuoden aikana 716 800 työllistä ja 756 800 työpaikkaa. Alueen bruttokansantuote oli vuonna 2015 noin 73 miljardia euroa.

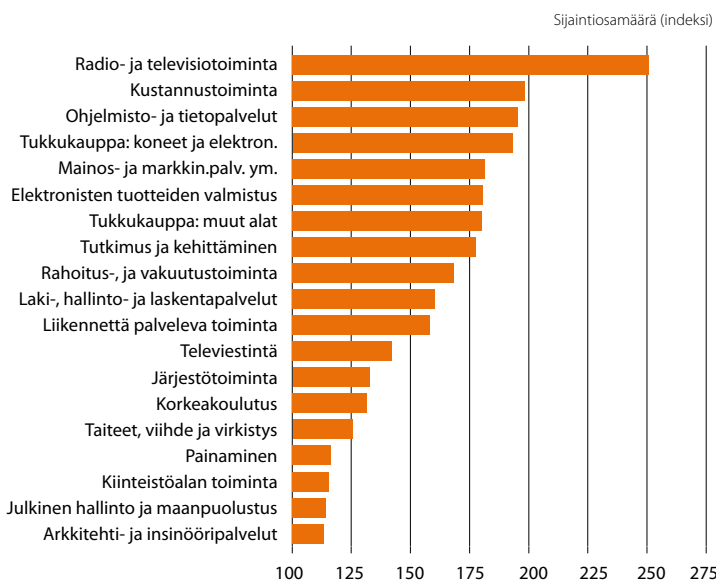
Toimialarakenne

Helsingin seudun elinkeinorakenne on hyvin palveluvaltainen. Seudun työpaikoista 16 % on jalostuksessa, 59 % kaupan ja muiden markkinapalveluiden toimialoilla sekä 25 % julkisissa palveluissa. Erityisesti kaupan ja muiden markkinapalveluajalojen osuudet ovat Helsingin seudulla huomattavasti suurempia kuin koko maassa. Julkisten palveluiden työpaikkaosuus on seudulla jonkin verran pienempi ja jalostuksen osuus huomattavasti pienempi kuin koko maassa. Alkutuotannon merkitys Helsingin seudun toimialarakenteessa on marginaalinen.

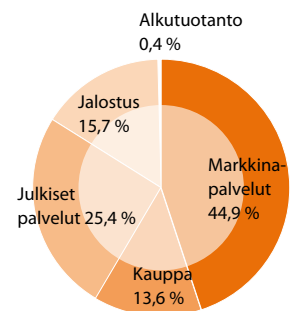
Erikoistumisalat

Helsingin seudun elinkeinotoiminnan erikoistumista voidaan tarkastella suhteuttamalla seudun kunkin toimialan työpaikkaosuus koko maan vastaavaan osuuteen. Näiden niin sanottujen sijaintiosamääräindeksien perusteella Helsingin seutu on suuntautunut vahvimmin informaation tuotantoon ja välitykseen, tukkukauppaan ja muuhun logistiikkaan, liike-elämän ja rahoituksen palveluihin, muihin erikoistuneisiin palvelualoihin, korkean teknologian teollisuuteen, tutkimukseen, kehittämiseen ja korkeakoulutukseen sekä toimintoihin, jotka liittyvät seudun rooliin maan hallinto- ja päätöksentekokeskuksena. Helsingin seudun erikoistumisprofiili poikkeaa ratkaisevasti muiden Suomen suurien kaupunkialueiden profileista.

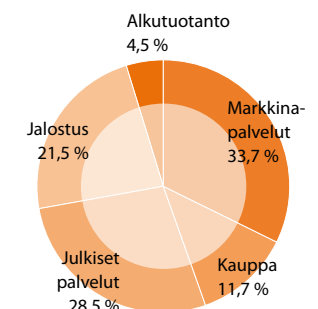
Helsingin seudun vahvimmat erikoistumisalat.
Indeksi, koko maa = 100

Päätoimialojen osuus (%) Helsingin seudun työpaikoista 2015.

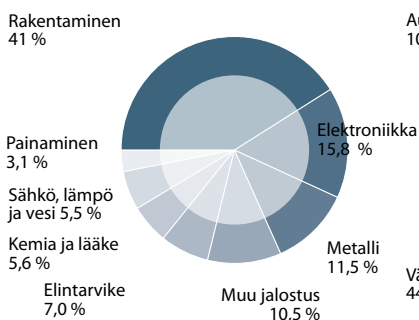

Päätoimialojen osuus (%) koko maan työpaikoista 2015.

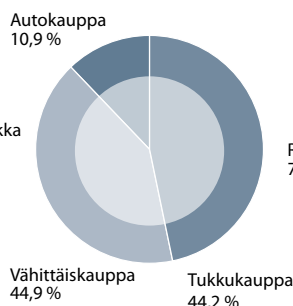

Työpaikkojen toimialajakauma Helsingin seudun päätoimialoilla 2015.

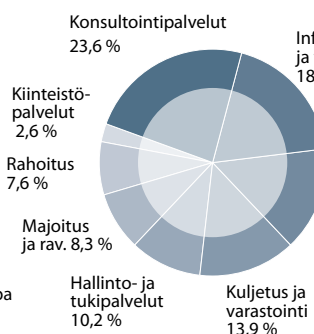
JALOSTUS

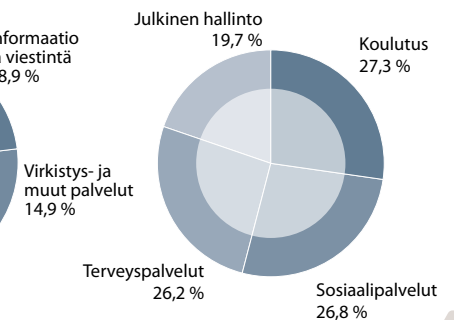
KAUPPA

MARKKINAPALVELUT

JULKINEN HALLINTO JA HYVINVOINTIPALVELUT

TOIMIALOJEN VERTAILU

Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu liikevaihto laski edellisvuodesta vuoden alussa, mutta henkilöstömäärä kääntyi kasvuun.

Yritysten liikevaihto ja palkkasumma

Talouden aktiivisuuden eroja toimialojen välillä verrataan oheisissa kuvioissa käyttäen indikaattoreina liikevaihtoa ja palkkasummaa (rahoitustoiminnassa ei liikevaihtoa). Muutokset esitetään nimellisinä poistamatta inflaation vaikutusta.

Helsingin seudun yritysten yhteenlaskettu liikevaihto laski ennakoarvion mukaan kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna prosenttina. Kuluttajahinnat pysyivät tammi–maaliskuussa edellisvuoden tasolla. Teollisuuden tuottajahinnat laskivat vuotta aiemmasta vajaat 4 % ja tukkuhinnat 3 %. Rakennuskustannukset nousivat 0,2 % vuoden takaisesta. Tuottajahintoja ja tukkuhintoja on laskenut raaka-aineiden ja erityisesti öljyn hinnan halpeneminen.

Liikevaihdon kasvu oli vuoden ensimmäisellä neljänneksellä voimakkainta liike-elämänpalveluissa, kotitalouksien palveluissa sekä majoitus- ja ravitsemisalalla. Liikevaihto kasvoi myös rakentamisessa. Liikevaihto laski eniten teollisuudessa. Informaatio- ja viestintäalan liikevaihto kääntyi edellisvuoteen verrattuna selvään laskuun.

Yritysten yhteenlasketun palkkasumman kasvu vuoden takaisesta jatkui. Edellisvuoteen verrattuna palkkasumma kasvoi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 2 %. Palkkasumma kasvoi vuotta aikaisempaan nähden teollisuutta sekä kuljetusta ja varastointia lukuun ottamatta kaikilla päätoimialoilla. Vahvinta kasvu oli liike-elämän palveluissa.

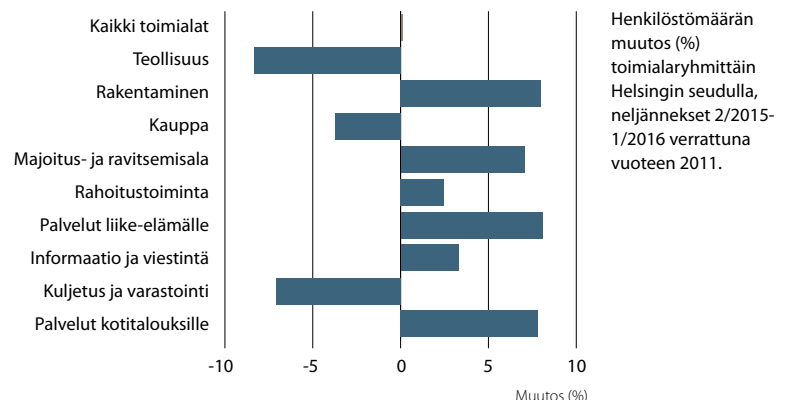
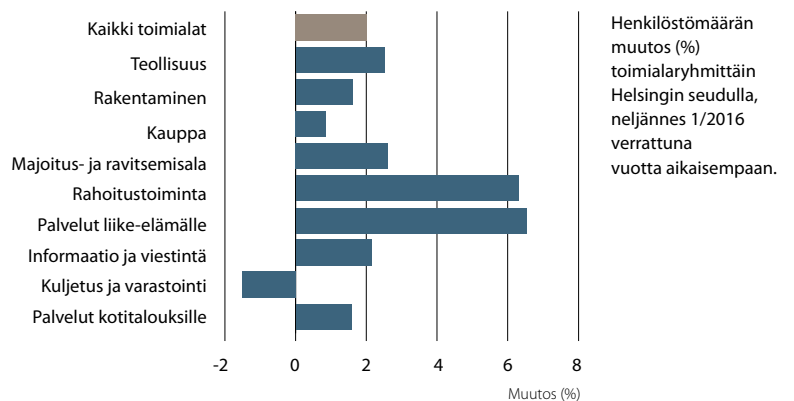
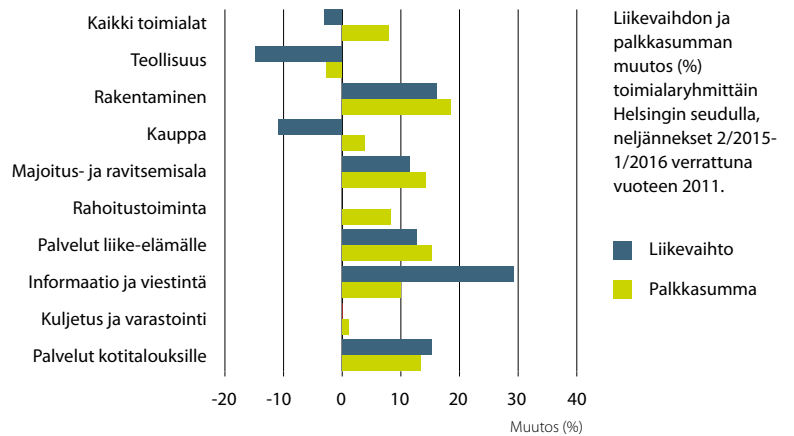
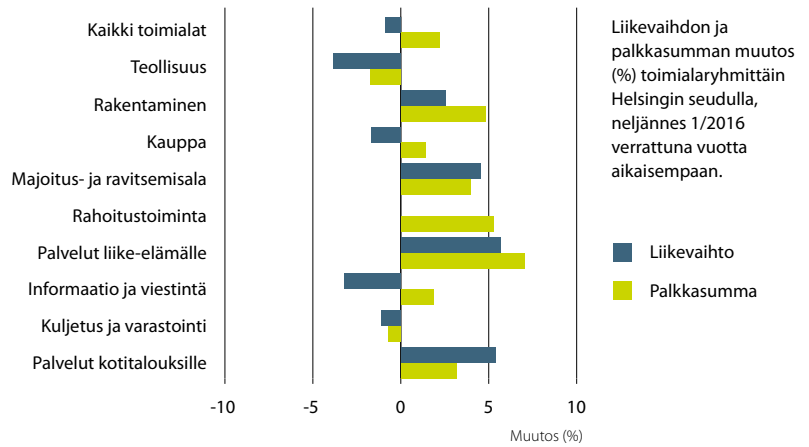
Kaikkien toimialojen liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 3 % alemmalla tasolla kuin vuonna 2011. Seudun yritysten palkkasumma on kasvanut 8 % vertailuvuoden tasosta. Kuluttajahinnat ovat nousseet 5 % vuodesta 2011. Liikevaihto on kasvanut vertailuvuoden tasoon nähden eniten informaatio- ja viestintäalalla. Teollisuuden ja kaupan liikevaihdon kehitys on ollut muiden toimialojen kehitystä selvästi heikompaa.

Henkilöstömäärä päätoimialoilla

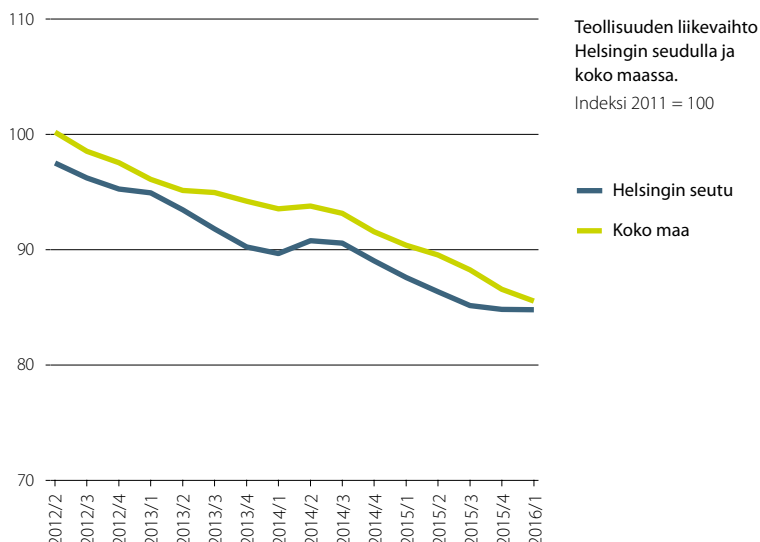
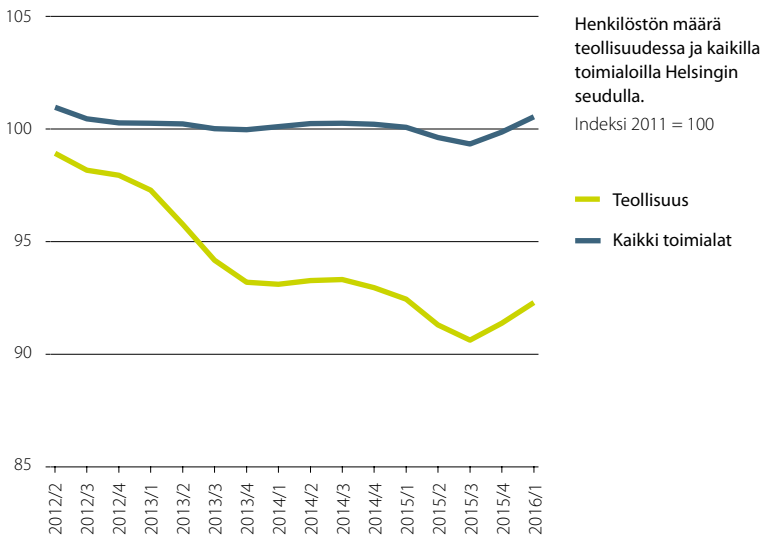
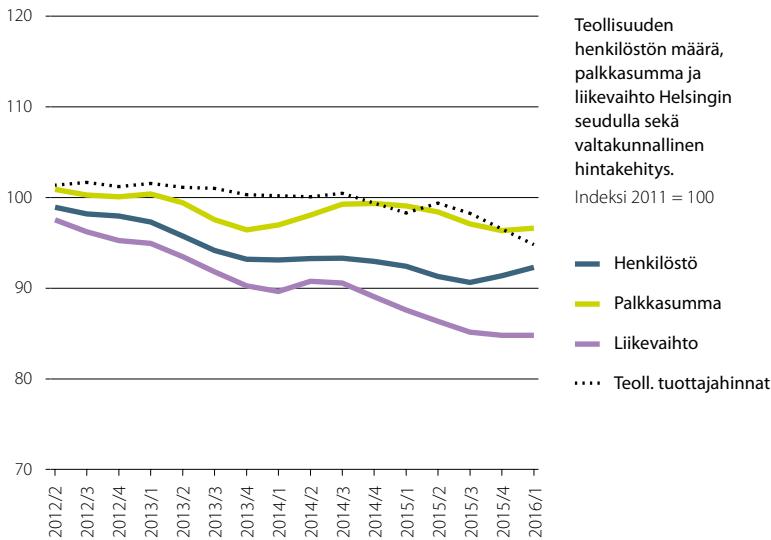
Henkilöstömäärä-indikaattori kuvaa Helsingin seudulla toimivissa yrityksissä ja muissa organisaatioissa tehtyjen henkilötyövuosien määrää.

Kaikkien toimialojen yhteenlaskettu henkilöstömäärä oli tammi–maaliskuussa 2 % edellisvuotta korkeammalla tasolla. Henkilöstömäärä kasvoi vahvasti liike-elämän palveluissa ja rahoituksessa. Henkilöstömäärä laski ainoastaan kuljetuksessa ja varastoinnissa.

Seudulla toimivien yritysten henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin samalla tasolla kuin vuonna 2011. Henkilöstömäärä on kasvanut eniten liike-elämän palveluissa, rakentamisessa sekä kotitalouksien palveluissa. Teollisuudessa, kuljetuksessa ja varastoinnissa sekä kaupan alalla henkilöstömäärä on laskenut vertailuvuoden tasoon nähden.

Teollisuus, sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, vesi- ja jätevesihuolto, jäte- ja ympäristöhuolto, kaivostoiminta

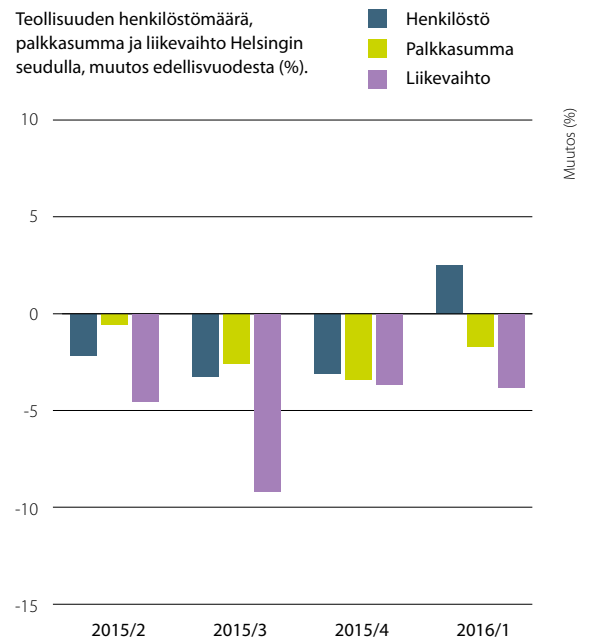

Teollisuusyritysten liikevaihdon lasku tasaantui ja henkilöstömäärä kääntyi kasvuun.

Helsingin seudulla toimivien teollisuusyritysten liikevaihdon trendin yli vuoden kestänyt lasku tasaantui ennakoarvion mukaan kuluvan vuoden alussa. Valtakunnallisesti teollisuuden liikevaihdon trendin lasku jatkui. Viime vuoden laskun vaikutuksesta alan liikevaihto oli Helsingin seudulla kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä arvion mukaan 4 % edellisvuotta alemmalla tasolla. Teollisuusyritysten liikevaihtoa on laskenut tuottajahintojen halpeneminen. Kuluvan vuoden alussa teollisuuden tuottajahinnat laskivat edellisvuoteen nähden vajaat 4 %. Seudun teollisuuden liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin 15 % alemmalla tasolla kuin vuonna 2011. Samana aikana teollisuuden tuottajahintojen taso on laskenut 3 %.

Teollisuuden henkilöstömäärän trendi kääntyi loivaan kasvuun viime vuoden lopussa ja trendin kasvu jatkui kuluvan vuoden alussa. Alkuvuonna teollisuusyritysten henkilöstömäärä kasvoi lähes 3 % edellisvuodesta. Alan palkkasumman trendi pysyi viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ennallaan. Palkkasumma laski vuoden alussa noin 2 % vuoden takaisesta. Vuodesta 2011 Helsingin seudun teollisuuden henkilöstömäärä on laskenut 8 %. Alan palkkasumma on vertailuvuotta 3 % alemmalla tasolla.

Helsingin seudun teollisuusyrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 69 400 työpaikkaa.

RAKENTAMINEN

Talonrakentaminen, maa- ja vesirakentaminen, erikoistunut rakennustoiminta

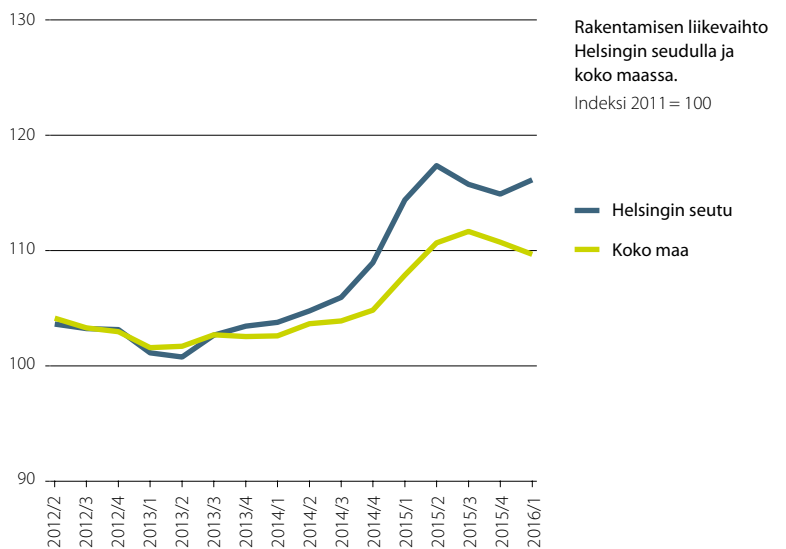
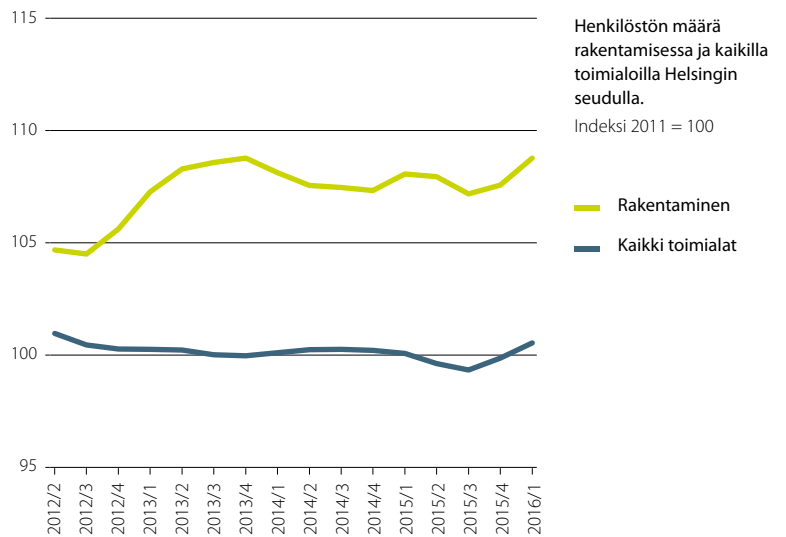
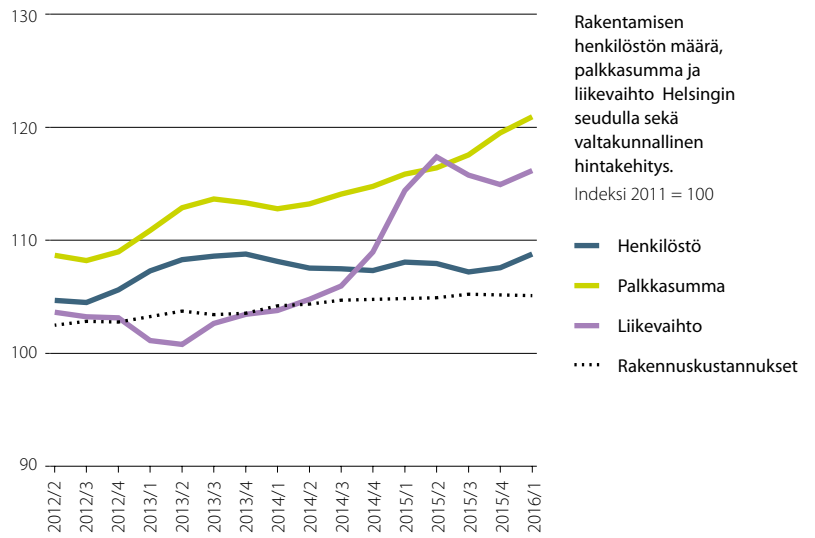
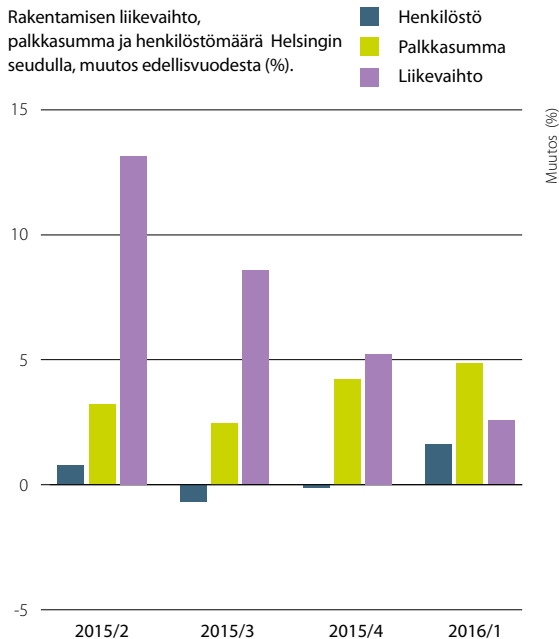
Rakentamisen liiketoiminta kasvoi edellisvuodesta vuoden alussa.

Rakennusalan liikevaihdon trendin vahva kasvu taittui viime vuoden loppupuolella, mutta ennakoarvion mukaan trendi kasvoi taas kuluvan vuoden alussa. Arvion mukaan alan liikevaihto oli alkuvuonna 3 % edellisvuotta korkeammalla tasolla. Rakennuskustannukset olivat 0,2 % korkeammat kuin vuotta aikaisemmin. Koko maassa rakentamisen liikevaihdon trendin viime vuoden lopussa alkanut lasku jatkui vuoden alussa. Vuoteen 2011 verrattuna alan liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana Helsingin seudulla 16 % korkeammalla tasolla. Rakennuskustannukset ovat nousseet samana aikana 5 %.

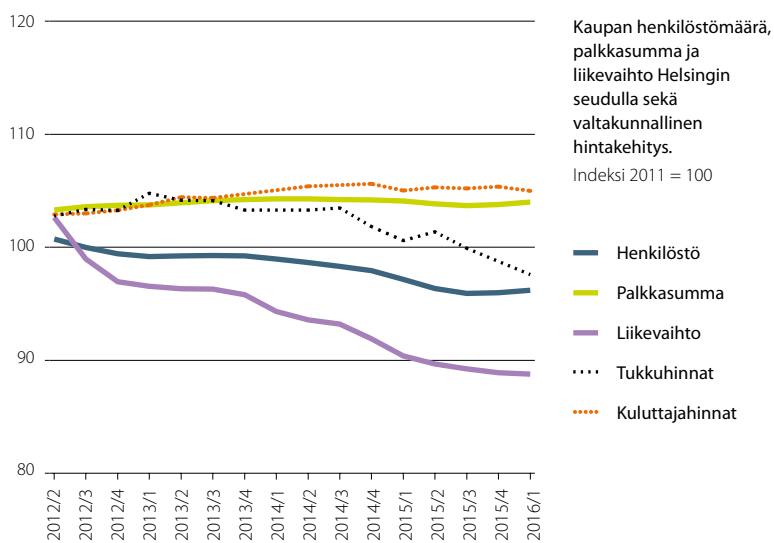
Rakennusyritysten palkkasumman trendin kasvu jatkui vuoden 2016 alussa. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna palkkasumma oli alkuvuonna 5 % korkeammalla tasolla. Rakentamisen henkilöstömäärän trendi kääntyi loivaan kasvuun vuoden alussa. Edellisvuoteen verrattuna henkilöstömäärän kasvua oli lähes 2 %. Vuodesta 2011 rakennusalan palkkasumma on kasvanut lähes viidenneksen. Henkilöstömäärä on alalla vertailuvuoteen nähden noin 8 % korkeammalla tasolla.

Helsingin seudun rakennusalan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 48 100 työpaikkaa.

Rakentamisen liikevaihto, palkkasumma ja henkilöstömäärä Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Tukkukauppa, agentuuri-toiminta, vähittäiskauppa, moottoriajoneuvojen kauppa ja korjaus, polttoaineen vähittäismyynti

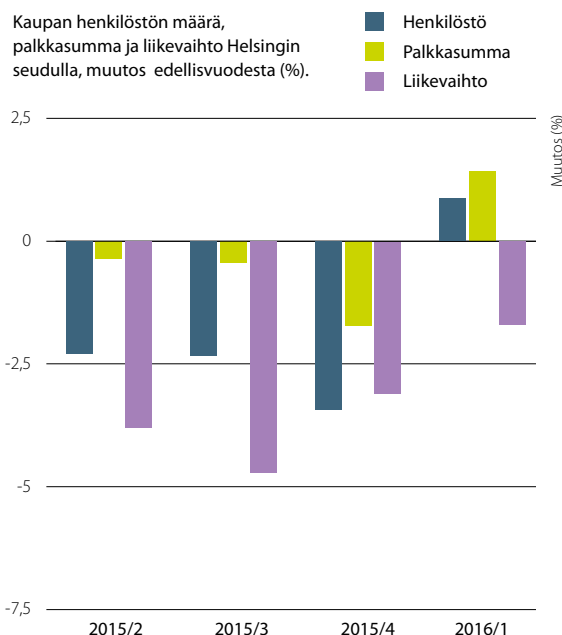
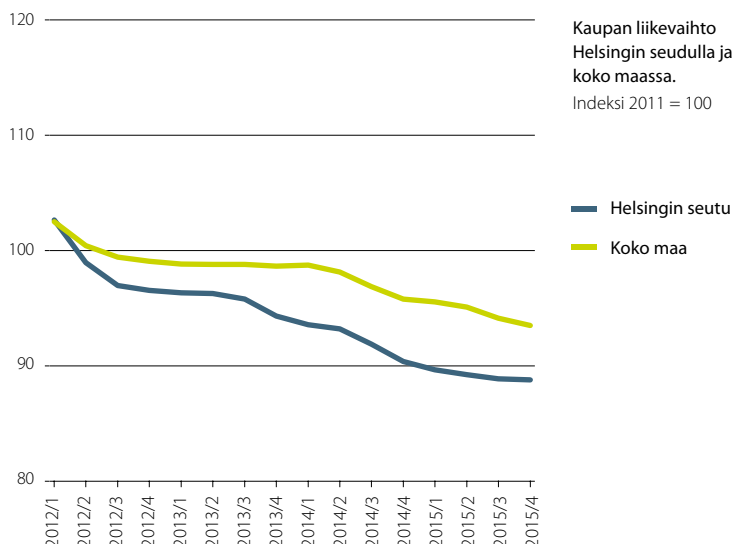
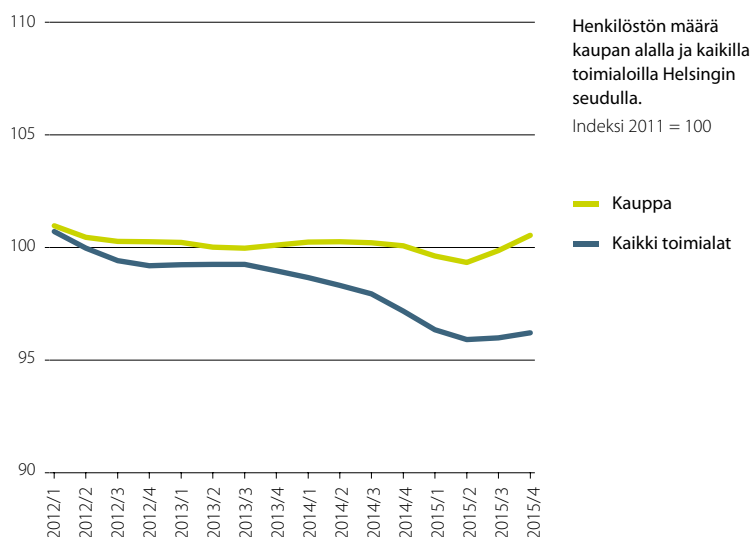

Kaupan alan henkilöstömäärä ja palkkasumma kasvoivat vuotta aiemmasta.

Kaupan liikevaihdon trendin lasku jatkui viime vuoden loppupuolella. Ennakoarvion mukaan trendin lasku kuitenkin pysähtyi kuluvan vuoden alussa. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan nähden alan liikevaihto oli arvion mukaan 2 % alemmalla tasolla. Valtakunnallisesti kaupan liikevaihdon trendin lasku jatkui. Kaupan alan liikevaihtoa on lasketun osaltaan tukkuhintojen halpeneminen. Tukkuhinnat laskivat 3 % edellisvuodesta, kun kuluttajahinnat pysyivät ennallaan. Kaupan liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana Helsingin seudulla keskimäärin reilun kymmenyksen vertailuvuotta alemmalla tasolla. Tukkuhinnat ovat suunnilleen vuoden 2011 tasolla ja kuluttajahinnat ovat nousseet 5 % vertailuvuoteen nähden.

Kaupan alan palkkasumman trendi on pysynyt viime vuosina lähes ennallaan. Edelliseen vuoteen verrattuna palkkasumma kasvoi vuoden alussa reilun prosentin. Vuoteen 2011 nähden alan palkkasumma on kasvanut 4 %. Kaupan henkilöstömäärän trendin lasku tasaantui viime vuoden lopussa ja trendi pysyi ennallaan myös kuluvan vuoden alussa. Edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna henkilöstömäärä kasvoi alalla prosentin. Vertailuvuoteen nähden kaupan alan henkilöstömäärä on 4 % alemmalla tasolla.

Työvoimatutkimuksen mukaan kaupan toimialalla oli viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 102 900 työpaikkaa Helsingin seudulla.

MAJOITUS- JA RAVITSEMISTOIMINTA

Majoitus, ravitsemistoiminta

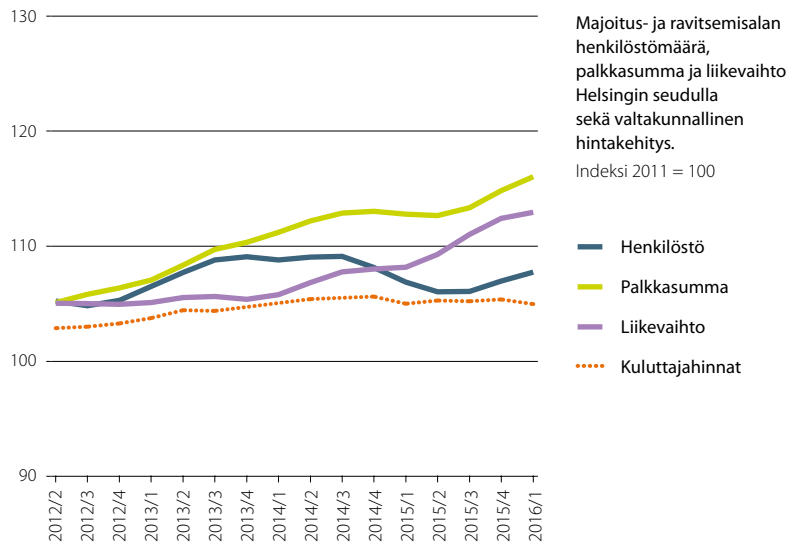
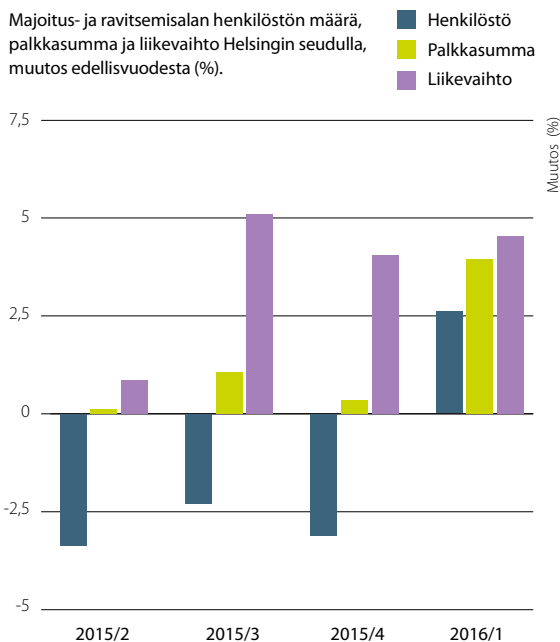
Majoitus- ja ravitsemisalalan liiketoiminta kasvoi vahvasti.

Helsingin seudun majoitus- ja ravitsemisalalan liikevaihdon trendin kasvu jatkui ennakoarvion mukaan kuluvan vuoden alussa. Edelliseen vuoteen nähden alan liikevaihto oli arvion mukaan alkuvuonna lähes 5 % korkeammalla tasolla. Koko maassa majoitus- ja ravitsemistoiminnan liikevaihdon trendin kasvu notkahti vuoden alussa. Vertailuvuoden tasosta alan liikevaihto on kasvanut Helsingin seudulla 12 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 5 %.

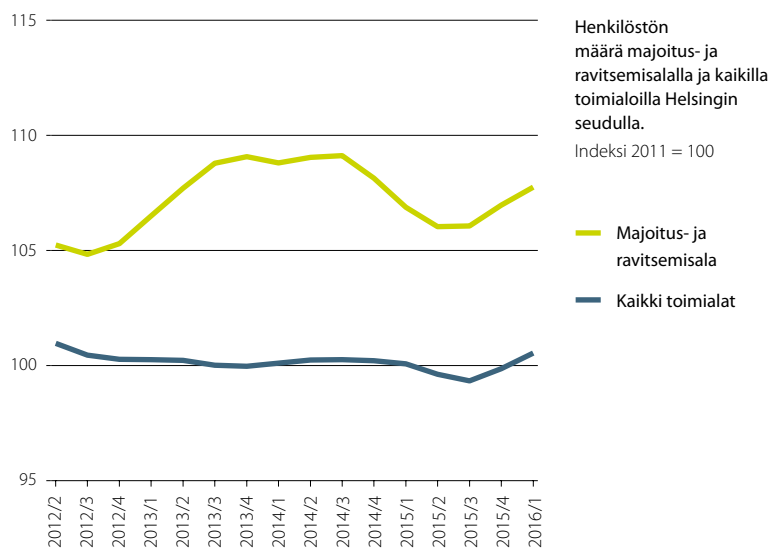
Alan palkkasumman trendin viime vuoden loppupuolella alkanut kasvu jatkui kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Vuoden takaiseen verrattuna palkkasumma oli alalla vuoden alussa 4 % korkeammalla tasolla. Alan henkilöstömäärän trendi kääntyi vuoden ajan jatkuneen heikon kehityksen jälkeen kasvuun viime vuoden lopussa ja trendin kasvu jatkui kuluvan vuoden alussa. Vuoden takaiseen verrattuna henkilöstömäärä oli lähes 3 % korkeammalla tasolla. Majoitus- ja ravitsemisalalan palkkasumma on kasvanut 14 % vuodesta 2011. Alan henkilöstömäärä on vertailuvuoteen nähden 7 % korkeammalla tasolla.

Majoitus- ja ravitsemisalalla oli työvoimatutkimuksen mukaan noin 28 200 työpaikkaa Helsingin seudulla viimeksi kuluneen vuoden aikana.

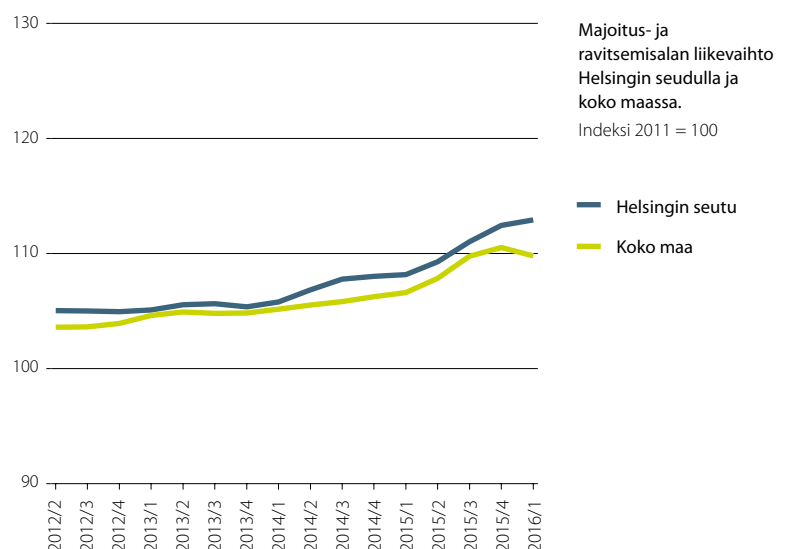
Majoitus- ja ravitsemisalalan henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Majoitus- ja ravitsemisalalan henkilöstömäärä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla sekä valtakunnallinen hintakehitys. Indeksi 2011 = 100

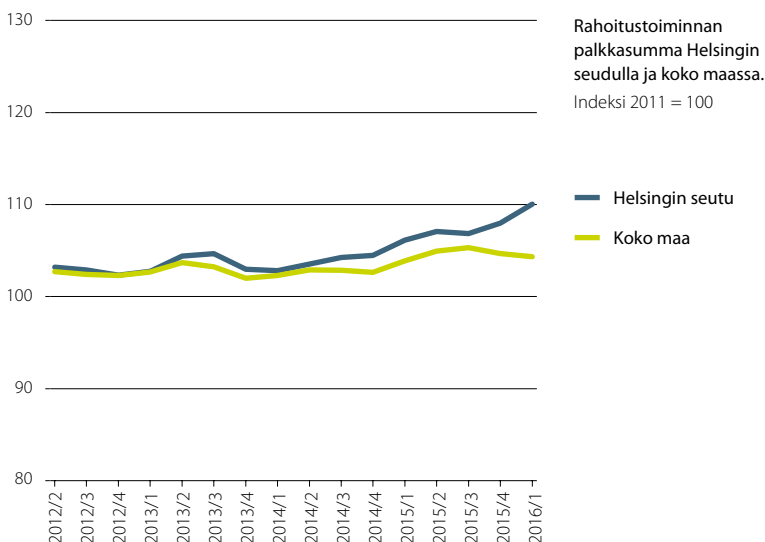
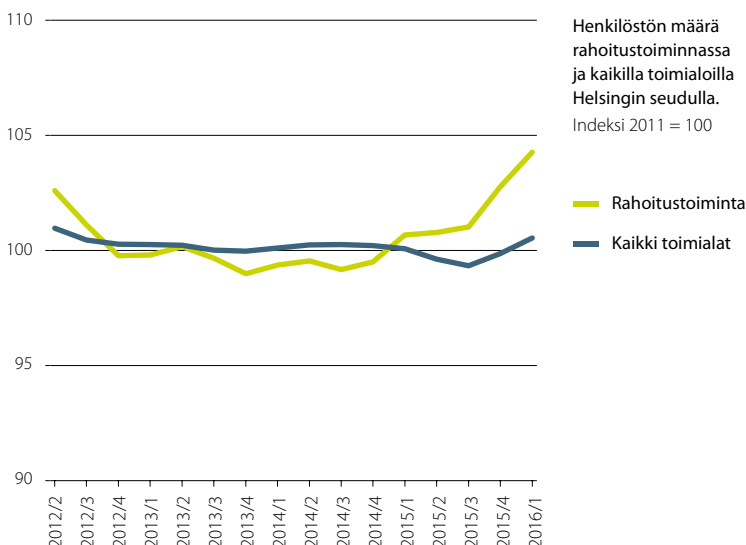
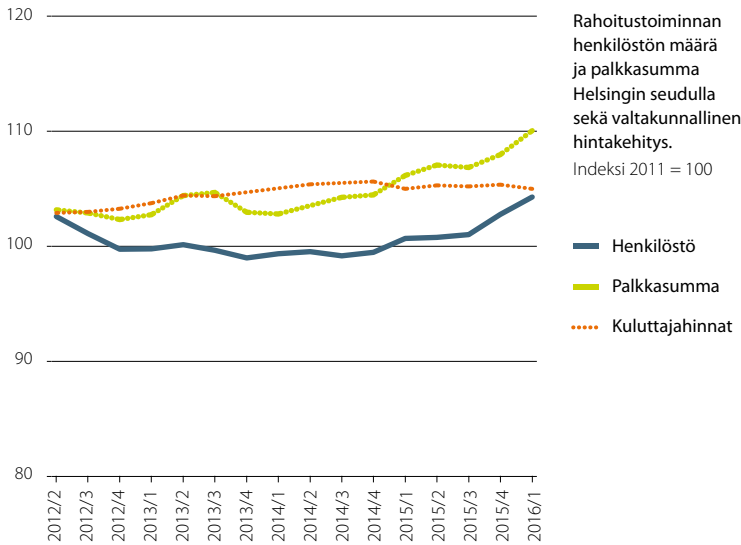
Henkilöstön määrä majoitus- ja ravitsemisalalla ja kaikilla toimialoilla Helsingin seudulla. Indeksi 2011 = 100

Majoitus- ja ravitsemisalalan liikevaihto Helsingin seudulla ja koko maassa. Indeksi 2011 = 100

Rahoituspalvelut, vakuutustoiminta, rahoitusta ja vakuuttamista palveleva toiminta

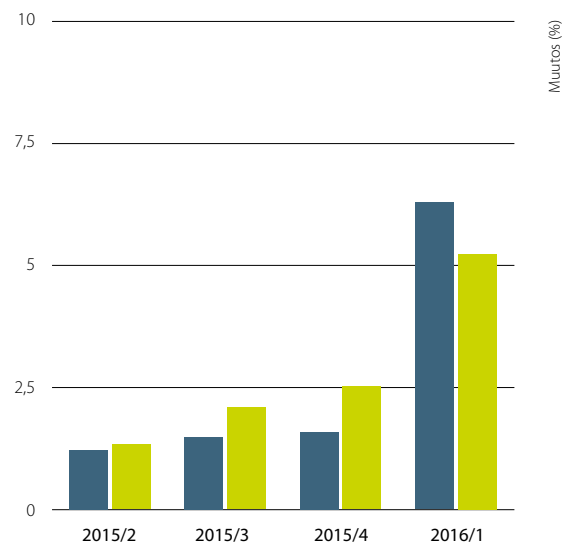
Rahoitustoiminnan palkkasumman ja henkilöstömäärän kasvu vuoden takaisesta kiihtyi.

Helsingin seudun rahoitustoiminnan palkkasumman trendi kääntyi vahvaan kasvuun viime vuoden lopussa ja trendin kasvu jatkui vahvana myös kuluvan vuoden alussa. Edellisvuoteen nähden alan palkkasumma oli vuoden alussa 5 % korkeammalla tasolla. Koko maassa rahoitustoiminnan palkkasumman kasvu hiipui. Viimeksi kuluneen vuoden aikana alan palkkasumma oli vuoteen 2011 verrattuna Helsingin seudulla 8 % korkeammalla tasolla. Kuluttajahinnat ovat nousseet vertailuvuoden tasosta 5 %.

Myös alan henkilöstömäärän trendin viime vuoden lopussa alkanut kasvu jatkui vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna henkilöstömäärä oli vuoden alussa 6 % korkeammalla tasolla. Vertailuvuoden tasoon nähden alan henkilöstömäärä on kasvanut 3 %.

Rahoitustoiminnassa oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana noin 26 100 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Rahoitustoiminnan henkilöstön määrä ja palkkasumma Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

PALVELUT LIIKE-ELÄMÄLLE

Kiinteistöpalvelut, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, hallinto- ja tukipalvelutoiminta

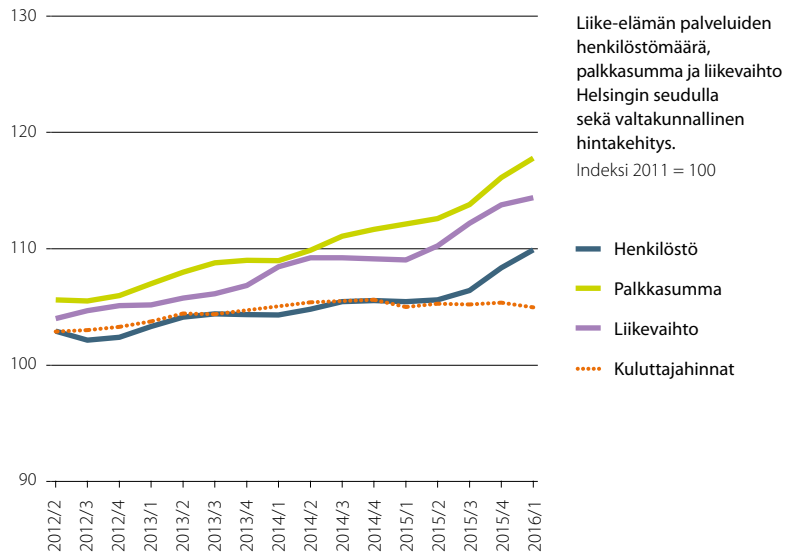
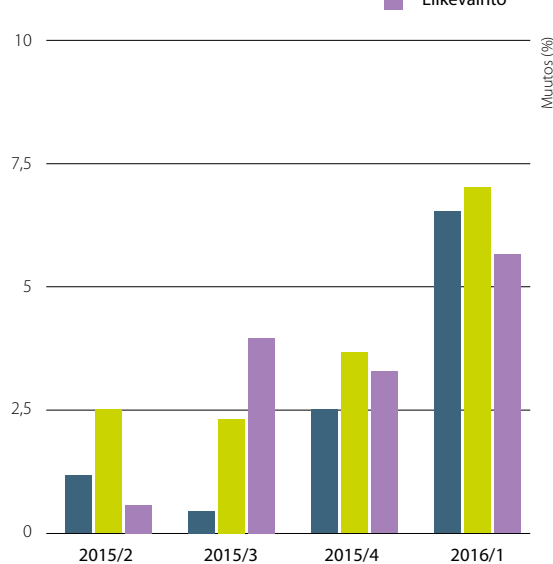
Helsingin seudun liike-elämän palveluiden liiketoiminnan kasvu jatkui vahvana.

Liike-elämän palveluiden liikevaihdon kasvu jatkui ennakoarvion mukaan kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa. Valtakunnallisesti alan liikevaihdon trendin kasvu tasaantui. Helsingin seudun liike-elämän palveluiden liikevaihto oli vuoden alussa edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna 6 % korkeammalla tasolla. Vertailuvuoden tasosta liikevaihto on kasvanut 13 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet samana aikana 5 %.

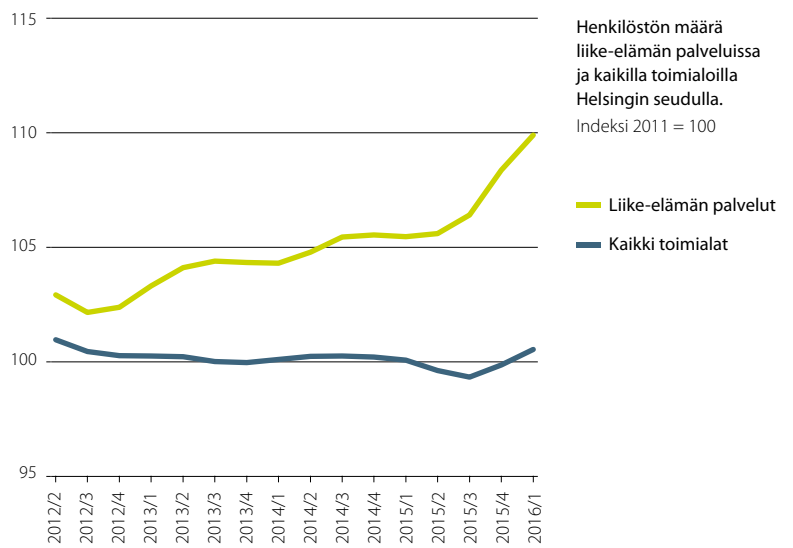
Seudun liike-elämän palveluiden palkkasumman trendin vahva kasvu jatkui kuluvan vuoden alussa. Vuoden ensimmäisellä neljänneksellä palkkasumma oli alalla 7 % edellisvuotta korkeammalla tasolla. Myös alan henkilöstömäärän kasvu jatkui. Vuotta aikaisempaan verrattuna henkilöstömäärä kasvoi vajaat 7 %. Vuodesta 2011 alan henkilöstömäärä on kasvanut 8 % ja palkkasumma 15 %.

Työvoimatutkimuksen mukaan liike-elämälle palveluja tuottavissa yrityksissä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin noin 120 300 työpaikkaa Helsingin seudulla.

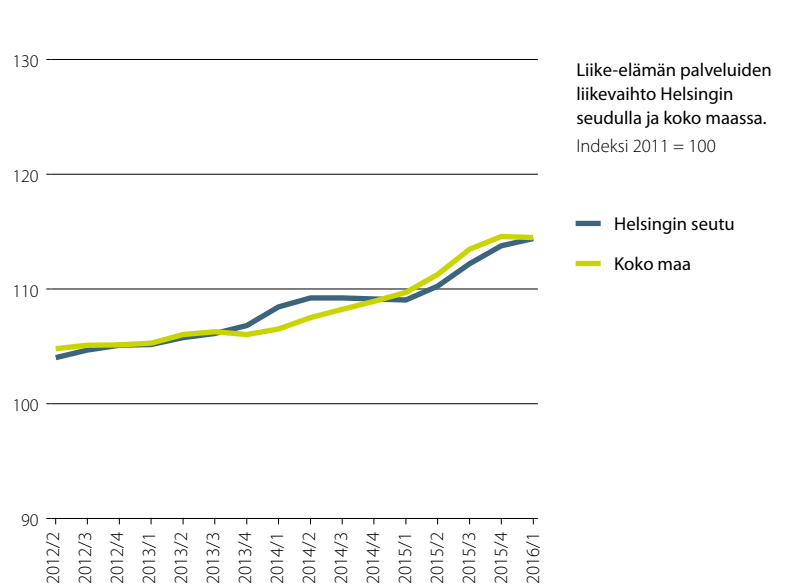
Liike-elämän palveluiden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

Liike-elämän palveluiden henkilöstömäärä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla sekä valtakunnallinen hintakehitys. Indeksi 2011 = 100

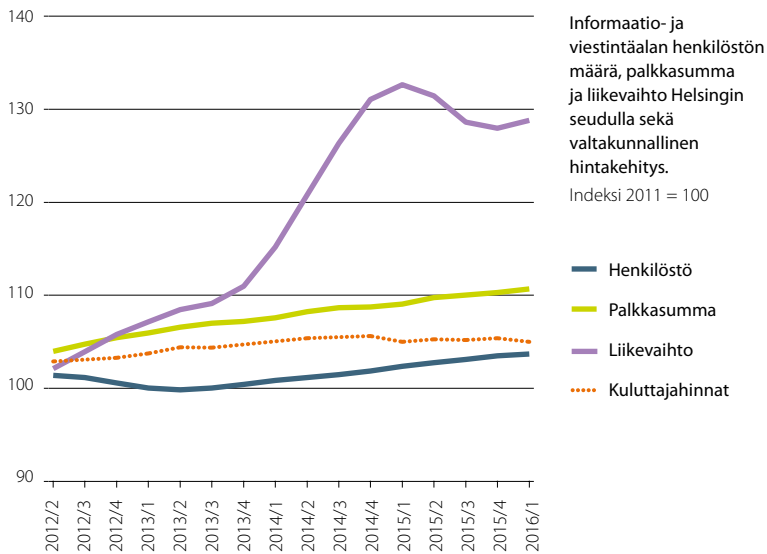

Henkilöstön määrä liike-elämän palveluissa ja kaikilla toimialoilla Helsingin seudulla. Indeksi 2011 = 100

Liike-elämän palveluiden liikevaihto Helsingin seudulla ja koko maassa. Indeksi 2011 = 100

Kustannustoiminta, elokuva- ja televisio-ohjelmatuotanto, äänitteiden ja musiikin kustantaminen, radio- ja televisiotoiminta, televiestintä, ohjelmistot ja konsultointi, tietopalvelutoiminta

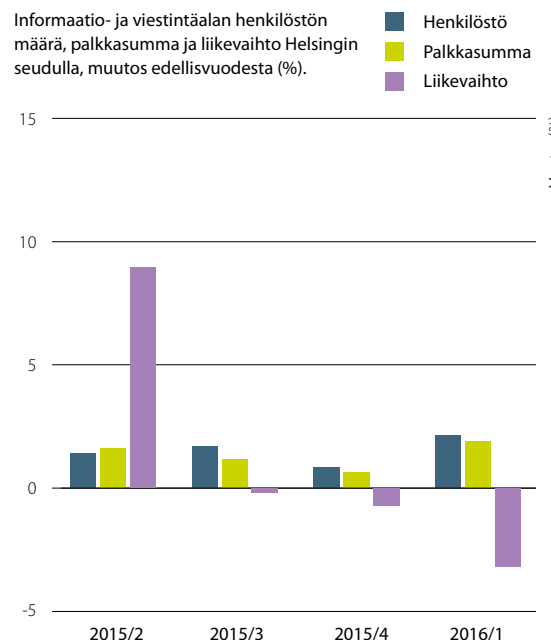
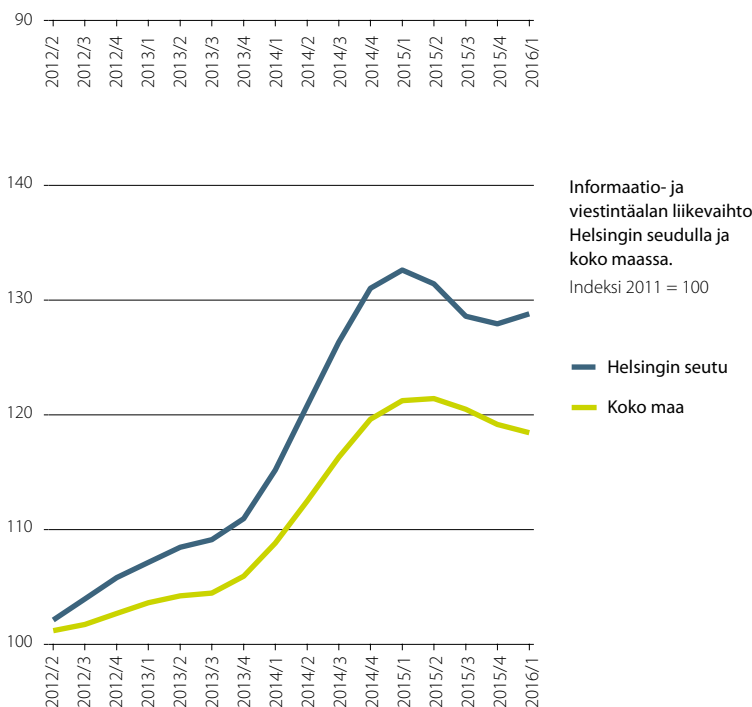
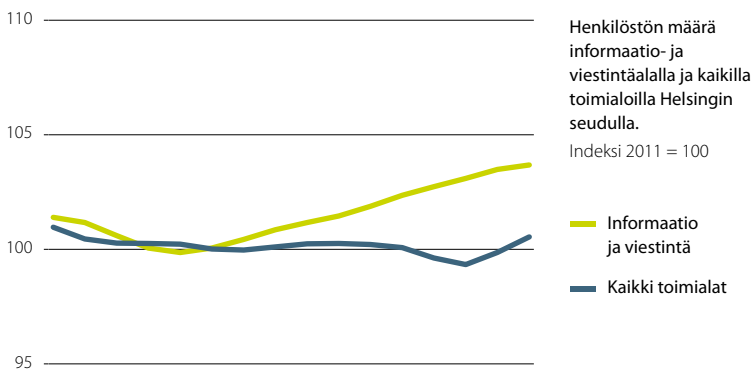

Informaatio- ja viestintäalan liikevaihto laski edellisvuoteen verrattuna, mutta henkilöstömäärän ja palkkasumman kasvu jatkui.

Helsingin seudun informaatio- ja viestintäalan liikevaihdon trendin viime vuoden toisella neljänneksellä alkanut lasku tasaantui vuoden lopussa ja trendi pysyi ennakoarvion mukaan ennallaan myös kuluvan vuoden alussa. Valtakunnallisesti alan loiva lasku jatkui. Informaatio- ja viestintäalan liikevaihto oli vuoden alussa Helsingin seudulla arvon mukaan 3 % alemmalla tasolla kuin edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Vertailuvuoteen nähden alan liikevaihto oli viimeksi kuluneen vuoden aikana 29 % korkeammalla tasolla. Kuluttajahinnat ovat nousseet 5 % vuodesta 2011.

Informaatio- ja viestintäalan palkkasumman trendi kasvoi hienoisesti kuluvan vuoden alussa. Edellisvuoden vastaavaan aikaan nähden palkkasumma oli vuoden alussa 2 % korkeammalla tasolla. Vertailuvuodesta alan palkkasumma on kasvanut kymmenyksen. Alan henkilöstömäärän trendi kasvoi viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana hieman. Vuoden takaiseen nähden henkilöstömäärä oli alkuvuonna 2 % korkeammalla tasolla. Vuoden 2011 tasoon verrattuna henkilöstömäärä on kasvanut alalla 3 %.

Informaatio- ja viestintäalan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin noin 64 200 työpaikkaa Helsingin seudulla.

KULJETUS JA VARASTOINTI

Maaliikenne, vesiliikenne, ilmaliikenne, varastointi ja liikennettä palveleva toiminta, posti- ja kuriiritoiminta

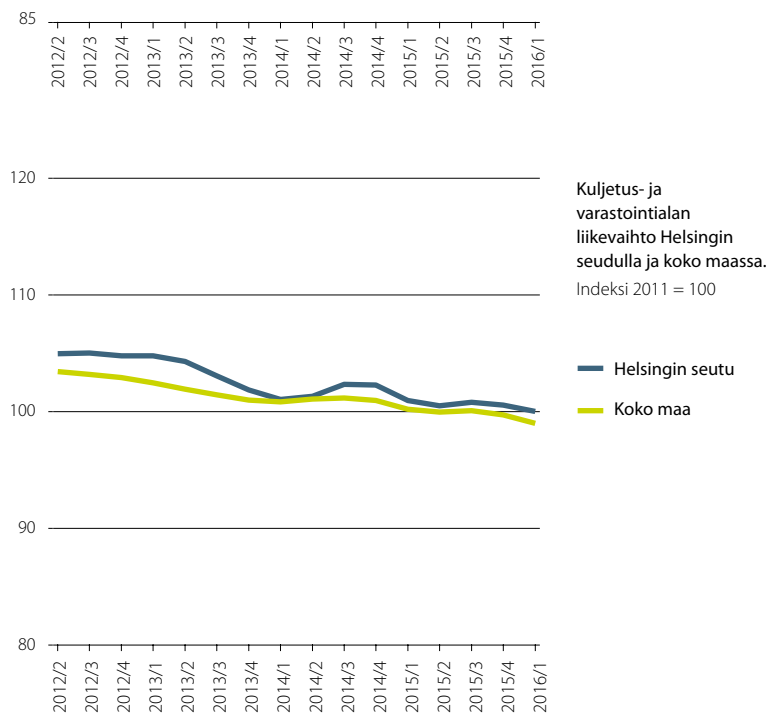
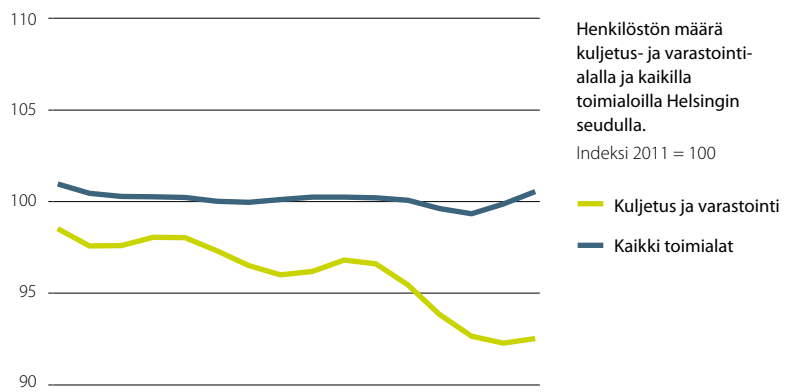
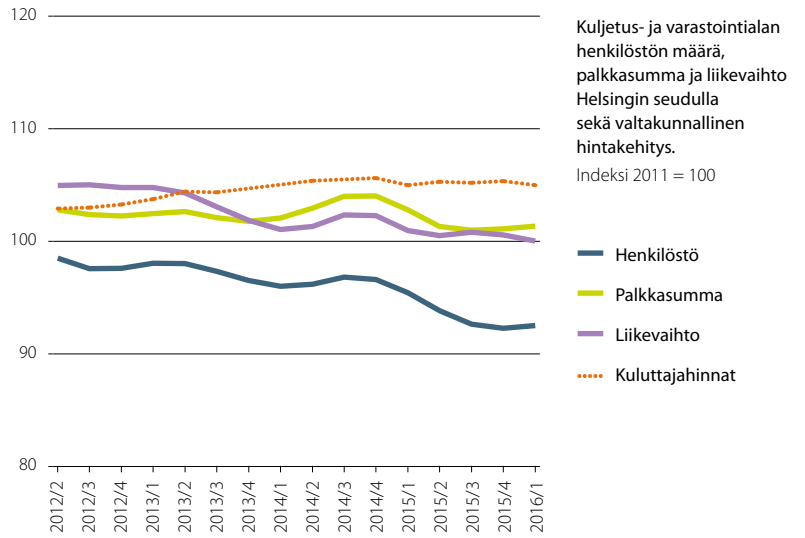
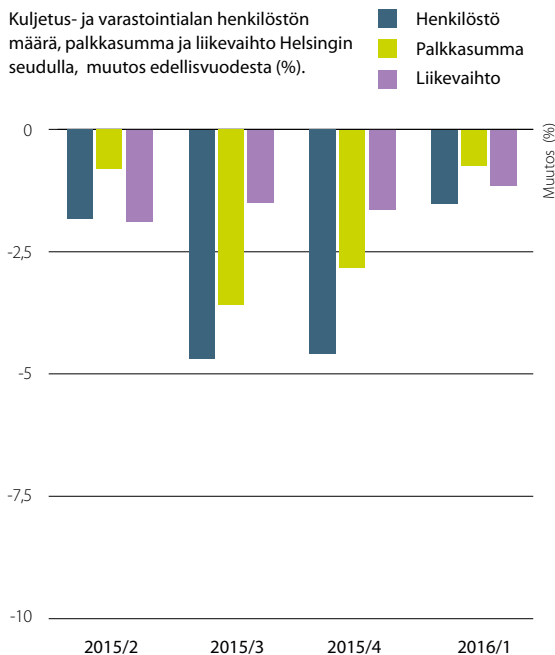
Kuljetus- ja varastointialan kehitys jatkui heikkona.

Helsingin seudun kuljetus- ja varastointialan yritysten liikevaihdon trendi laski hieman viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana. Alan liikevaihdon trendi laski myös koko maassa. Kuljetuksen ja varastoinnin liikevaihto oli vuoden alussa Helsingin seudulla edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna prosenttina alemmalla tasolla. Alan liikevaihto on seudulla samalla tasolla kuin vuonna 2011. Kuluttajahinnat ovat nousseet vertailuvuoden tasosta 5 %.

Kuljetuksen ja varastoinnin henkilöstömäärän trendin viime vuoden alussa alkanut lasku tasaantui vuoden lopussa. Kuluvan vuoden alussa trendi pysyi ennallaan. Vuoden takaiseen verrattuna henkilöstömäärän laskua oli vajaat 2 %. Alan henkilöstömäärä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana 7 % alle vertailuvuoden tason. Alan palkkasumman trendin lasku pysähtyi viime vuoden kolmannella neljänneksellä ja on sen jälkeen pysynyt ennallaan. Vuoden 2011 tasoon verrattuna palkkasumma on laskenut alalla prosenttina.

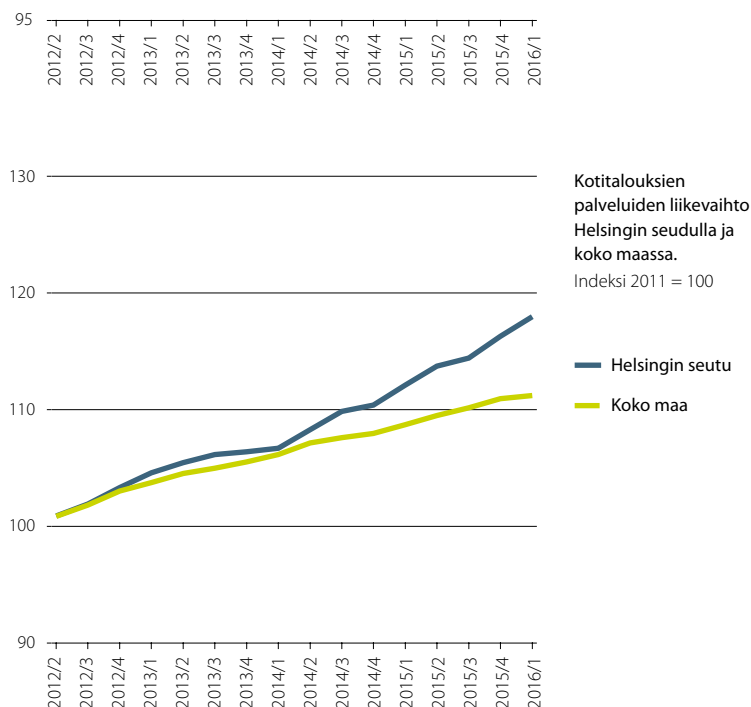
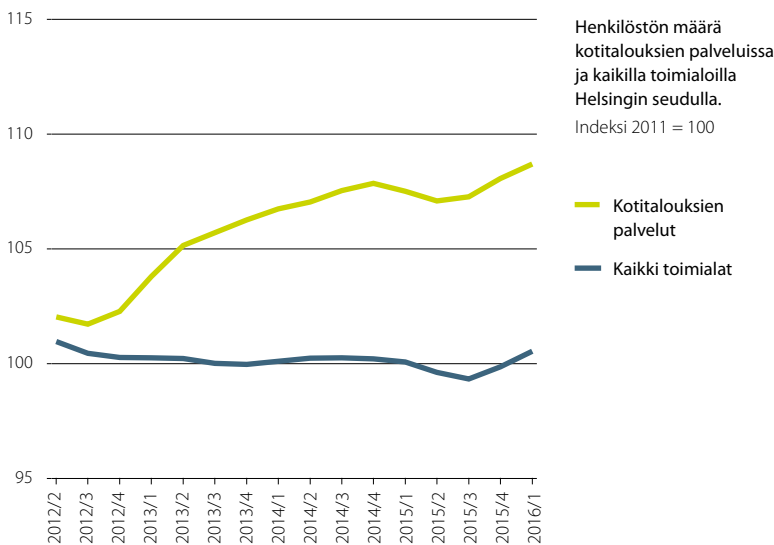
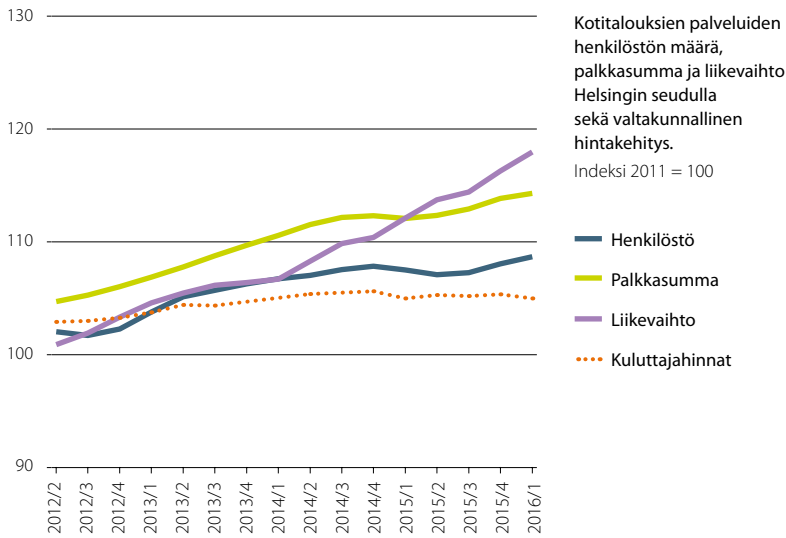
Kuljetuksen ja varastoinnin toimialan yrityksissä oli työvoimatutkimuksen mukaan viimeksi kuluneen vuoden aikana keskimäärin noin 47 700 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Kuljetus- ja varastointialan henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

PALVELUT KOTITALOUKSILLE

Yksityiset koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut, taiteet, viihde ja virkistys, muut palvelut

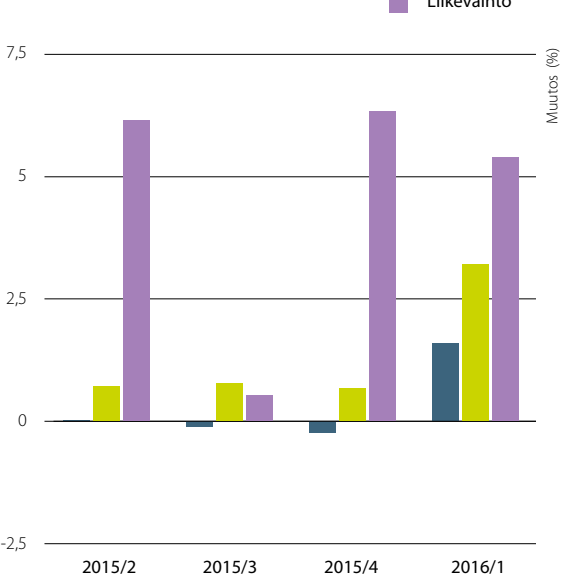
Kotitalouksien palveluja tuottavien yritysten liiketoiminnan kasvu jatkui.

Kotitalouspalveluiden liikevaihdon vahva kasvu jatkui kuluvan vuoden alussa. Myös valtakunnallisesti alan liikevaihdon trendin kasvu jatkui, mutta kasvu oli Helsingin seutua hitaampaa. Kotitalouspalveluiden liikevaihto oli seudulla vuoden alussa 5 % korkeammalla tasolla kuin edellisen vuoden vastaavaan aikaan. Vuodesta 2011 alan liikevaihto on kasvanut 15 %. Kuluttajahinnat ovat nousseet vertailuvuodesta 5 %.

Alan palkkasumman trendin loiva kasvu jatkui kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Vuotta aikaisempaan verrattuna alan palkkasumma oli vuoden alussa 3 % korkeammalla tasolla. Kotitalouspalveluiden henkilöstömäärän trendi kasvoi viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana. Vuoden alussa alan henkilöstömäärä oli edellisvuoteen verrattuna vajaat 2 % korkeammalla tasolla. Vuoden 2011 tasoon nähden henkilöstömäärä on kasvanut 8 %.

Alan palkkasumma on kasvanut 14 % vertailuvuoden tasosta. Palveluja kotitalouksille tuottavissa yrityksissä oli viimeksi kuluneen vuoden aikana työvoimatutkimuksen mukaan keskimäärin noin 75 400 työpaikkaa Helsingin seudulla.

Kotitalouksien palveluiden henkilöstön määrä, palkkasumma ja liikevaihto Helsingin seudulla, muutos edellisvuodesta (%).

YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT UDELLAMAALLA

Uudenmaan yritysten suhdanneodotukset kohenivat hieman niin teollisuudessa ja rakentamisessa kuin palvelualoilla. Maakunnan yrityksissä kysynnän puute on edelleen selvästi merkittävin tuotannon kasvun este.

Suhdannenäkymät

Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen suhdannenäkymät kohenivat kuluvan vuoden alkuun verrattuna. Huhtikuussa 2016 tehdyssä kyselyssä suhdanneodotuksia kuvaava saldoluku oli 16, kun tammikuun tiedustelussa se oli 10. Alan suhdannenäkymät paranivat myös koko maassa. Uudenmaan teollisuuden ja rakentamisen odotukset olivat kuitenkin edelleen koko maan keskiarvoa jonkin verran kirukkaammat.

Palveluyritysten suhdanneodotukset paranivat hieman kuluvan vuoden huhtikuussa niin Uudellamaalla kuin valtakunnallisesti. Odotukset olivat molemmilla alueilla lähes samalla tasolla. Huhtikuussa suhdannenäkymien saldoluku oli Uudenmaan palveluissa 6. Viime vuoden lokaussa maakunnan palveluyritysten odotuksia kuvaava saldoluku oli -2.

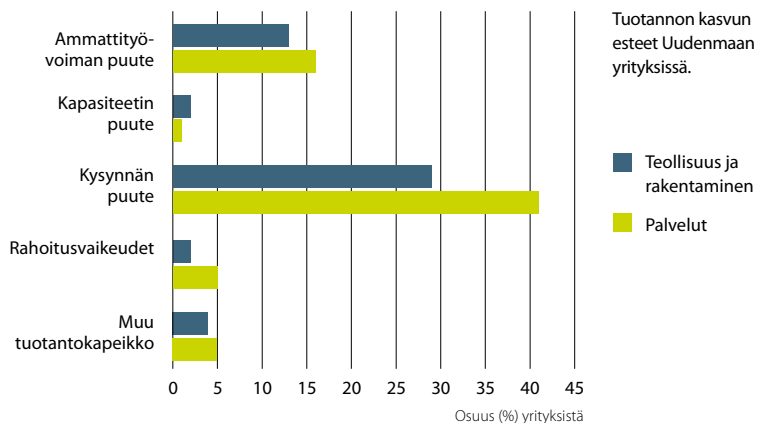
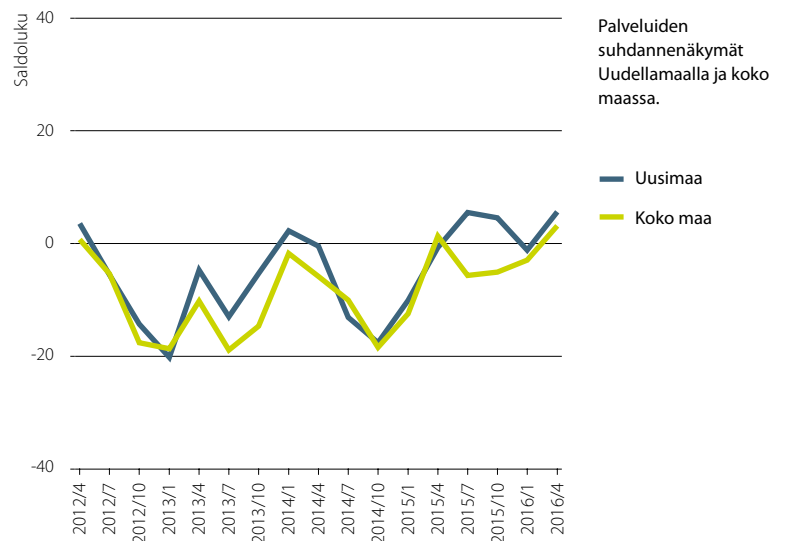
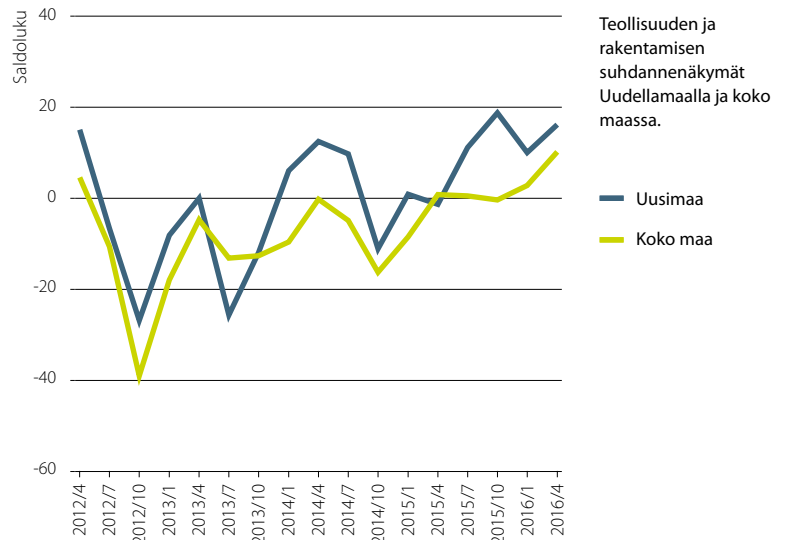
Työvoimaa palkataan lähikuukausina hieman lisää niin Uudenmaan teollisuusyrityksissä (saldoluku 10) kuin maakunnan palvelualan yrityksissä (saldoluku 11).

Tuotannon kasvun esteet

Tuotantokapeikkoja oli huhtikuussa 41 %:lla teollisuuden sekä rakentamisen yrityksistä ja 60 %:lla palveluvastaajista. Heikko kysyntä oli yleisin tuotannon kasvun este molemmilla pääaloilla. Ammattityövoiman puute esti jonkin verran tuotannon kasvua Uudenmaan yrityksissä niin teollisuudessa ja rakentamisessa kuin palvelualoilla. Rahoitusvaikeuksia oli joillakin palvelualan yrityksillä.

Tietolähde: Elinkeinoelämän keskusliitto, suhdannebarometri.

Suhdannebarometri perustuu teollisuus- ja palveluyrityksille tehtävään kyselyyn. Suhdannenäkymä-saldoluku kuvaa yritysten yleisiä lähitulevaisuuden suhdanneodotuksia. Saldoluku on suhdanteiden paranemista odottavien ja huononemista odottavien vastaajien %-osuuksien erotus.

Vaihtuva teema: PALVELUVIENTI SUOMESTA JA HELSINGIN SEUDULTA

Palveluvienti kasvoi vahvasti viime vuonna. Suomesa palveluvienti on keskittynyt Helsingin seudulla toimiviin yrityksiin.

Palveluvienti Suomesta

Palveluvienti kääntyi nousuun vuonna 2014, kun sitä ennen trendi oli laskeva vuodesta 2009 alkaen. Viime vuonna palveluviennin arvo kasvoi 15 % edellisvuodesta ja nousi käyvin hinnoin laskettuna korkeammalle tasolle kuin ennätysvuonna 2008. Palveluvienti on taantuma-vuosina ollut vakaampaa kuin tavaravienti, jossa vuoden 2015 arvo oli käyvin hinnoin 15 % alempi kuin vuonna 2008.

Suomen palveluviennistä (ks. tilastoaineiston kuvaus sivun lopussa) yli 40 % koostuu IT-palveluista (televiestintä, tietojenkäsittely ja tietopalvelut) ja neljännes liike-elämän palveluista (tutkimus ja kehittäminen, konsultointi, tekniset palvelut ym.). Pienempiä tuloeria palveluviennistä tuovat rojalit ja lisenssimaksut, rakentaminen ulkomailla ja projektitoimitukset ulkomaille sekä lukuisat muut palvelutoiminnot.

Palveluviennistä yli puolet menee EU-maihin, kuten tavaraviennistäkin. Suurimmat palveluiden vientimaat ovat Ruotsi, USA, Iso-Britannia, Saksa ja Kiina. Kärkimaiden Ruotsin ja USA:n osuudet palveluviennistä ovat huomattavasti suuremmat kuin niiden osuudet tavaraviennistä.

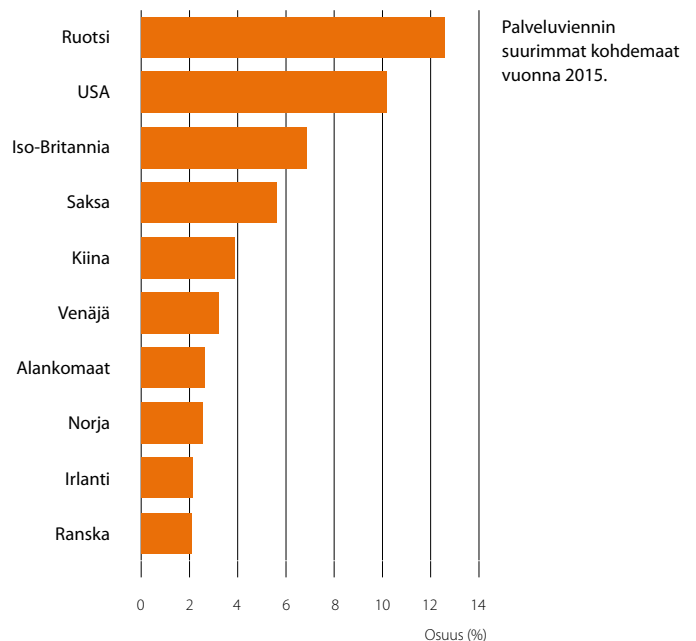
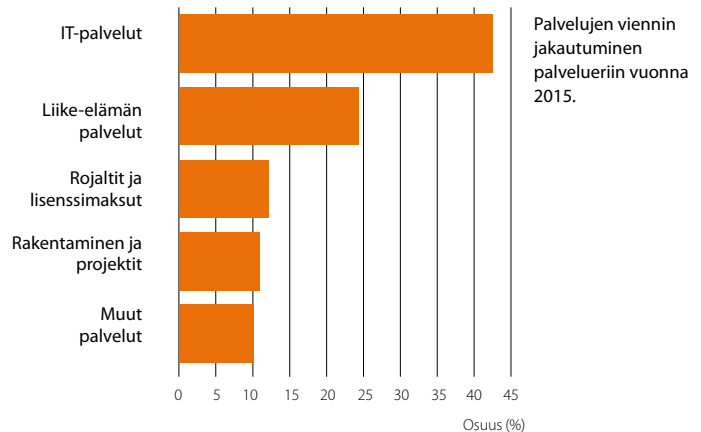
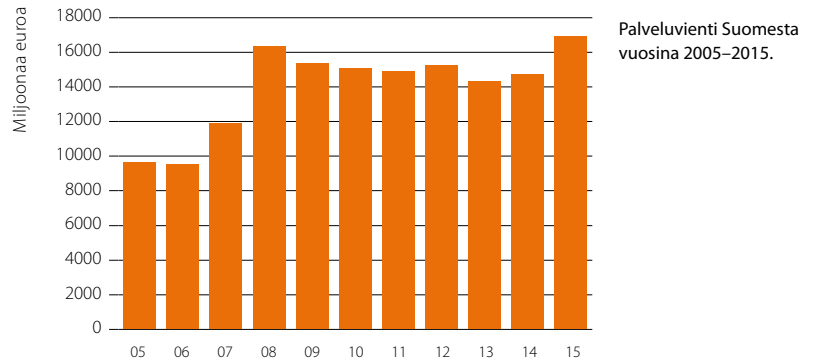
Palveluvienti Helsingin seudulta

Suomen palveluvienti painottuu tuotteisiin, joiden tuotanto on keskittynyt Helsingin seudulle. Helsingin seudulla tuotetaan maan IT-palveluiden liikevaihdosta noin 65 % ja liike-elämän palveluiden vastaava osuus on noin 55 %. Näiden toimialojen suurimmat yritykset, joilla on keskeinen rooli palveluviennissä, toimivat pääasiassa Helsingin seudulla. Yrityssektorin kaikkien toimialojen yhteenlasketusta liikevaihdosta Helsingin seudun osuus on noin 45 %.

Helsingin seudun osuus koko Suomen palveluviennistä on arviolta 55–60 %, joka vastaa 9–10 miljardin euron vientituloa vuonna 2015. Helsingin seudulla palveluiden vientiliikevaihto lähestyy jo tavaraviennin vastaavia lukuja. Helsingin seudun informaatiopalveluiden toimialalla palveluviennin osuus yritysten liikevaihdosta on arviolta kolmannes ja liike-elämän palveluissa noin 15 %. Näiden vientiin suuntautuneiden toimialojen osuus Helsingin seudun työpaikkamäärästä on noin neljännes.

Tietolähde: Tilastokeskus, palveluiden ulkomaankauppa -tilasto. Tilaston rajaus: tilasto ei sisällä kuljetusta, matkailua, osaa rahoituspalveluista, julkishallinnon palveluja eikä yksityishenkilöiden käymää kauppaa.

Huom. Palveluiden ulkomaankaupasta ei julkaista alueellista tilastoa. Kaupunkitutkimus on arvioinut Helsingin seudun osuuden koko maan palveluviennistä toimialoittaisten liikevaihto-osuuksien perusteella.

Helsingin seudun toimialakatsaus

2 | 16

Julkaisija	Helsingin seudun kauppakamari Kalevankatu 12, 00100 Helsinki puh. (09) 228 601 www.helsinki.chamber.fi
Toimitus	Kaupunkitutkimus TA Oy Paciuksenkatu 19, 00270 Helsinki www.kaupunkitutkimusta.fi
Lisätietoja	Johtaja Pia Pakarinen Helsingin seudun kauppakamari puh. (09) 2286 0213 pia.pakarinen@chamber.fi Toimitusjohtaja, tutkija Seppo Laakso Kaupunkitutkimus, puh. 0500 970 082 seppo.laakso@kaupunkitutkimusta.fi Tutkija Tamás Lahdelma Kaupunkitutkimus, puh. 050 441 9534 tamas.lahdelma@kaupunkitutkimusta.fi
Ulkoasu	Bread Visual Design kari@bread.fi Toimialakatsauksen verkkojulkaisu www.kaupunkitutkimusta.fi tai www.helsinki.chamber.fi

Tietolähteet ja käsitteet

Liikevaihto on Helsingin seudulla toimivien yritysten myynnin yhteenlaskettu arvo. Tuorein katsauksessa esitettävä tieto on ennakoarvio, joka perustuu kyseisen neljänneksen kahden ensimmäisen kuukauden myynnin ennakkotietoon ja viimeisen kuukauden ennusteeseen. **Tietolähde:** Tilastokeskus *asiakaskohtainen suhdannepalvelu (verohallinnon alvuorustustiedot)*. **Ennakoarvio:** Kaupunkitutkimus.

Palkkasumma on Helsingin seudulla toimivien yritysten ja muiden yhteisöjen maksamien palkkojen yhteenlaskettu arvo. **Tietolähde:** Tilastokeskus *asiakaskohtainen suhdannepalvelu (verohallinnon työnantajasuorustustiedot)*.

Toimialoittaiset liikevaihto- ja palkkasummakuvaajat esitetään kunkin ajankohdan mukaisin käyvin arvoin vähentämättä inflaation vaikutusta. Kunkin toimialan yhteydessä esitetään valtakunnallinen hintakehitys vertailuksi.

Henkilöstömäärällä tarkoitetaan yritysten kokopäivätyöllisten määrää. Henkilöstömäärän indikaattori estimoidaan yritys- ja toimipaikkarekisterin henkilöstötiedosta ansiotason muutoksesta puhdistetun palkkasumman perusteella. Yrittäjien henkilöstömäärä estimoidaan liikevaihdon perusteella. **Indikaattorin laskenta:** Tilastokeskus *asiakaskohtainen suhdannepalvelu*.

Tietojen korjautuminen: Liikevaihto-, palkkasumma- ja henkilöstömäärätiedot korjautuvat tietojen tarkentuessa vuoden päähän taaksepäin. Tästä syystä uusimman katsauksen tiedoissa on poikkeamia aikaisempiin katsauksiin verrattuna.

Työlliset ovat 15–74-vuotiaita Helsingin seudulla asuvia, jotka ovat olleet työllisiä tutkimusjakson aikana. Työpaikoilla tarkoitetaan niiden työllisten määrää, joiden työpaikka sijaitsee Helsingin seudulla. Työtunteihin lasketaan aika-, urakka- ja palkkiotyön tehdyt työtunnit sekä sunnuntai- ja ylityötunnit. Työpaikka-, työllisyys- ja työtuntitiedot perustuvat kuukausittain toistuvaan otostutkimukseen, johon pienten toimialojen kohdalla sisältyy kohtalainen virhemarginaali. **Tietolähde:** Tilastokeskus, *työvoimatutkimus*.

Tuotanto kuvaa alueen yritysten ja muiden yhteisöjen tuotannollista aktiiviteettia käyttäen seuraavia tietoja:

Helsingin seutu: Toimialoittaisten liiketoimintakuvaajien perusteella konstruoitu ennakoiva kuvaaja. Viimeisen neljänneksen tieto perustuu indikaattoreiden ennakoarvioihin. Kuvaaja ja ennakoarvio: Kaupunkitutkimus.

Suomi: Kansantalouden neljännesvuositilinpidoon bruttokansantuote kiintein vuoden 2010 hinnoin. **Tietolähde:** Tilastokeskus, *kansantalouden tilinpito*.

Hinnat: Katsauksessa käytetään seuraavia valtakunnallista hintakehitystä kuvaavia indikaattoreita: kuluttajahintaindeksi, tukkuhintaindeksi, teollisuuden tuottajahintaindeksi ja rakennuskustannusindeksi. Katsauksessa kaikki hintaindeksit on muutettu siten, että niiden vertailuvuotena on 2011. **Tietolähde:** Tilastokeskus.

Indeksisarjat, jotka esitetään kuvioissa, ovat kausitasoitettuja trendejä. Katsauksessa käytetään X11-kausitasoitusmenetelmää. Indeksisarjojen vertailuvuosi on 2011.

Muutokset: Kuvioissa (muutos edellisestä vuodesta tai vuodesta 2011) on käytetty alkuperäisen sarjan muutoksia, ei kausitasoitettujen trendien muutoksia.

Helsingin seutu

Pääkaupunkiseutu	8	Kirkkonummi
1 Helsinki	9	Mäntsälä
2 Espoo	10	Nurmijärvi
3 Vantaa	11	Pornainen
4 Kauniainen	12	Sipoo
	13	Tuusula
	14	Vihti
Kehyskunnat		
5 Hyvinkää		
6 Järvenpää		
7 Kerava		

